

HYVIL

Sote-yhteisten palvelujen lainsäädäntöperusta

Työikäisten sote-palvelujen ja aikuissosiaalityön tietofoorumi 7.10.2025

Annika Korpela, juristi

Rasmus Rantanen, juristi

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen palvelu

- Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen palvelu määritellään **asiakastietoasetuksen 2 §:ssä**.
- Pykälän perusteella yhteisellä palvelulla tarkoitetaan palvelua, joka sisältää **sosiaalihuoltolain (1301/2014) 2 a §:n ja terveydenhuoltolain (1326/2010) 8 a §:n** mukaisesti sekä sosiaalihuoltolain mukaista sosiaalihuollon palvelua ja terveydenhuoltolain mukaista terveydenhuollon palvelua.
- Lisäksi yhteisellä palvelulla tarkoitetaan yksityisen palvelunantajan toteuttamaa palvelua, joka sisältää sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 4 §:n 3 kohdassa tarkoitettua sosiaalipalvelua ja 4 kohdassa tarkoitettua terveyspalvelua.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset palvelut

- Sosiaalihuoltolain 2 a §
 - *Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisesti toteutetuissa palveluissa tai kun asiakas muutoin tarvitsee sekä sosiaali- että terveydenhuollon palveluja on sovellettava tämän lain säännöksiä tuen tarpeita vastaavien sosiaalihuollon palvelujen antamisesta ja terveydenhuoltolain ([1326/2010](#)) säännöksiä lääketieteellisen tarpeen mukaisen terveyden- ja sairaanhoidon antamisesta.*
- Terveydenhuoltolain 8 a §:ssä
 - *Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisesti toteutetuissa palveluissa tai kun potilas muutoin tarvitsee sekä terveydenhuollon että sosiaalihuollon palveluja on sovellettava tämän lain säännöksiä lääketieteellisen tarpeen mukaisen terveyden- ja sairaanhoidon antamisesta ja sosiaalihuoltolain säännöksiä tuen tarpeita vastaavien sosiaalihuollon palvelujen antamisesta.*

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen palvelu

- Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisesti toteutettavissa palveluissa on **asiakastietolain 53 §:n 1** momentin mukaan oikeus saada ja käyttää sekä potilastietoja että sosiaalihuollon asiakastietoja **ilman** asiakkaan antamaa luovutuslupaa.
- Asiakastietojen lainmukaisen käsittelyn varmistamiseksi on oleellista tunnistaa, milloin kyse on sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisestä palvelusta.
- Asiakastietolain 53 §:n mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiseen palveluun liittyvä tiedonsaantioikeus liittyy sosiaali- ja terveydenhuollon toimipisteessä yhteisesti toteutettavaan palveluun.
- Yhteisiä palveluja toteutetaan käytännössä tiiviissä päivittäisessä yhteistyössä samassa toimipisteessä tai fyysisessä yksikössä.
- Jos palvelua toteutetaan etäyhteyksien avulla, toimipiste voi olla myös virtuaalinen toimipiste, vaikka työntekijät fyysisesti sijaitsevat eri osoitteissa. Yhteinen palvelu voidaan toteuttaa myös liikkuvana tai kotiin annettavana palveluna, kuten kotihoito.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen palvelu

- Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisillä palveluilla tarkoitetaan sitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt toteuttavat samassa toimipisteessä yhdessä sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien muodostamaa kokonaisuutta.
- Yhteisessä palvelussa asiakas saa sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon palvelua, ja toiminnassa on noudatettava sekä **lakia sosiaalihuollon asemasta ja oikeuksista että lakia potilaan asemasta ja oikeuksista**. Asiakas on sekä sosiaalihuollon asiakkaan että potilaan asemassa.
- Koska palvelu on sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon palvelua, on palvelussa laadittava sekä potilasasiakirjoja että sosiaalihuollon asiakasasiakirjoja.
- Yhteisen palvelun toteuttamiseen osallistuu sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon ammattihenkilöitä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen palvelu

- Pelkästään se, että palvelun toteuttamiseen osallistuu sekä sosiaali- että terveydenhuollon ammattihenkilöitä, ei tarkoita yhteistä palvelua, koska esimerkiksi sosiaalihuollon palvelua voi toteuttaa myös terveydenhuollon ammattihenkilö, ja vastaavasti sosiaalihuollon ammattihenkilö voi toteuttaa terveydenhuollon palvelua (esimerkiksi sairaalan sosiaalityöntekijä).
- Asiakastietoasetuksessa ei tyhjentävästi luetella, mitkä palvelut ovat sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiä palveluita, koska palveluita koskeva lainsäädäntö kehittyy mahdollistaen erilaisten yhteisten ja integroitujen palveluiden toteuttamista.
- Lisäksi lainsäädännön puitteissa palvelunantajat voivat kehittää toimintaansa ja toteuttaa muitakin yhteisiä palveluita kuin mitä asetusta laadittaessa on tunnistettu.

Säädöserusta

- Lainsäädännössä ei täsmällisesti määritellä, mitkä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ovat yhteisesti toteutettavia
- Säädöserustaa on asiakastietoasetuksen, sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain lisäksi myös muissa säädöksissä.

Sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain perustelujen mukaan (HE 197/2022)

- ”yhteisesti toteutettua palvelua on esimerkiksi kotihoito, jolla tarkoitetaan kotipalvelun ja terveydenhuoltolain 25 §:ään sisältyvien kotisairaanhoidon tehtävien muodostamaa, integroitunutta kokonaisuutta. Tällaista palvelua annetaan myös esimerkiksi kasvatus- ja perheneuvolassa, jos sosiaalihuoltolain 26 §:n mukaisen kasvatus- ja perheneuvonnan lisäksi toimintayksikössä on päätetty antaa myös terveydenhuoltolain mukaista palvelua. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen yhteydessä kehitettävissä laaja-alaisissa sosiaali- ja terveyskeskuksissa annettavista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista osa voi olla säännöksessä tarkoitettuja yhteisesti toteutettuja palveluja. Tällainen voi olla esimerkiksi sosiaali- ja terveyskeskuksen integroitu asiakas- ja palveluohjaus, jossa voi olla tarjolla sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon palveluohjausta asiakkaan tilanteen ja tarpeen mukaan.”

Säädöserusta

- Sosiaalihuoltolaissa (24, 24 a, 25 ja 25 a §) ja terveydenhuoltolaissa (27 ja 28 §) on sääntelyä mielenterveys- ja päihdepalveluiden toteuttamisesta siten, että ne muodostavat toimivan kokonaisuuden muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa.
- Kyseiset palvelut voivat olla erilaisia sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain mukaisia palveluita, kuten päiväkeskus, päihdepalveluiden laitосkuntoutus tai mielenterveyskuntoutujien asumispalvelu.
- Lisäksi eräissä erityislaeissa, kuten esim. lastensuojelulaissa, vammaispalvelulaissa ja ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista annetussa laissa on säädöksiä, jotka velvoittavat sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöhön ja asettavat vaatimuksia sekä sosiaali- että terveydenhuollon henkilöstön osallistumiseen palvelun toteuttamisessa.

Säädösten perusteella sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisenä palveluna voidaan toteuttaa esimerkiksi

- sosiaalihuoltolain 19 a §:n mukainen kotihoito, joka sisältää terveydenhuoltolain 25 §:ssä tarkoitetun kotisairaanhoidon
- sosiaalihuoltolain 21 c §:n mukainen ympärivuorokautinen palveluasuminen ja sen asukkaille järjestettävä terveydenhuollon palvelu
- sosiaalihuoltolain 22 §:n mukainen laitospalvelu, esimerkiksi laitoksessa toteutettava lastensuojelulain 71-73 §:n mukainen erityinen huolenpito ja sen asiakkaille järjestettävä terveydenhuollon palvelu
- sosiaalihuoltolain 24 ja 24 a §:n mukaiset päihde- ja riippuvuustyö ja päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut yhteen sovitettuna terveydenhuoltolain 28 §:n mukaisen päihde- ja riippuvuushoidon kanssa
- sosiaalihuoltolain 25 ja 25 a §:n mukainen mielenterveystyö ja mielenterveystyön palvelut integroituna terveydenhuoltolain 27 §:n mukaiseen mielenterveyden hoitoon

Säädösten perusteella sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisenä palveluna voidaan toteuttaa esimerkiksi

- sosiaalihuoltolain 26 §:n mukainen kasvatus- ja perheneuvonta ja samassa yksikössä annettava terveydenhuollon palvelu, esimerkiksi lastenpsykiatrinen tutkimus ja hoito
- sosiaalihuoltolain 29 §:n mukainen sosiaalipäivystys integroituna terveydenhuoltolain 50 b §:n 2 momentin mukaiseen kriisipäivystykseen
- sosiaalihuoltolain 36 §:n mukainen palvelutarpeen arviointi, jonka toteuttamiseen samassa toimipisteessä terveydenhuollon henkilöstö osallistuu terveydenhuoltolain 32 §:n mukaisesti toteuttaen terveydenhuoltolain 51 §:n mukaista hoidon tarpeen arviointia
- vanhuspalvelulain 15 §:n mukainen palvelutarpeen selvittäminen
- vammaispalvelulain 7-8 §:n mukainen valmennus, joka on tarvittaessa suunniteltava ja toteutettava yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon, erityisesti kuntoutuksen ammattilaisten kanssa

Kiitos

HYVI
NVOINTI
ALU EYH
TI ÖV
ÄL **HYVIL** FÄ
RDS OMR
ÄDESBOL
AGET

www.hyvil.fi